

1. Рекомендації для авторів

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ СТАТТІ

Вимоги до структури та змісту статті відповідають положенням Національного стандарту України [ДСТУ 7152:2020. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках](#) та [Рекомендаціям ЄАНР \(Європейської асоціації наукових редакторів\) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою](#).

ЕЛЕМЕНТИ ОФОРМЛЮВАННЯ СТАТТІ

1. Індекс УДК.
2. Цифровий ідентифікатор публікації (DOI).
3. Класифікаційний код JEL (для економічних наук)
4. Відомості про автора (авторів).
5. Назва статті.
6. Анотація.
7. Ключові слова.
8. Основний текст статті.
9. Інформація про внесок авторів.
10. Подяки, джерела фінансування.
11. Список використаних джерел.
12. Дати надходження до редакції журналу, рецензування, схвалення до друку статті.
13. Переклад відомостей про автора (авторів), назви статті, анотації, ключових слів.

1. ІНДЕКС УДК

Індекс УДК розміщують у лівому верхньому куті сторінки.

Інформаційно-бібліографічний відділ Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича надає [платні послуги](#) з визначення індексу УДК (25 грн один індекс). Послугу можна одержати в кім. 24 бібліотеки, або зателефонувати: (044) 239 33 53 (33-53), або написати листа на е-пошту bibliografib@gmail.com, у якому зазначити своє ім'я, прізвище посаду, назву статті та анотацію до статті.

2. ЦИФРОВИЙ ІДЕНТИФІКАТОР ПУБЛІКАЦІЇ (DOI)

Цифровий ідентифікатор DOI розміщують окремим рядком під індексом УДК. Цифровий ідентифікатор DOI присвоює засновник і видавець журналу (DOI для працівників та студентів КНУ імені Тараса Шевченка надає відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, кім. 42, тел.: (044) 239 33 30 (33-30)).

3. КЛАСИФІКАЦІЙНИЙ КОД JEL (для економічних наук)

Тематичний класифікатор Journal of Economic Literature (JEL) є всесвітньо визнаною системою кодів для визначення тематики публікацій з економіки.

Визначити код для статті можна за класифікатором на сайті [Американської Економічної Асоціації](#). Автори також можуть користуватися [перекладом класифікатора](#) українською мовою.

4. ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА (АВТОРІВ)

Порядок авторів потрібно визначити до подання рукопису (див. «Авторство та співавторство» покликання на пункт редакційної політики). Будь-які зміни, внесені після подання рукопису, мають схвалити всі автори. У відомостях про автора повинні бути такі елементи:

- ім'я, прізвище;
- науковий ступінь, вчене звання;
- унікальний ідентифікатор автора досліджень ORCID ID;
- корпоративна е-пошта автора (авторів);
- основне місце роботи чи навчання на час дослідження (назва установи чи організації), місто, країна.

Автори мають зазначити свою належність до конкретної установи, як подано на її офіційному вебсайті. У комунікації з редакцією журналу просимо використовувати офіційну корпоративну пошту.

Скорочення у назвах наукових ступенів, вчених звань і посад українською та англійською мовами просимо подавати відповідно до табл. 1.

Таблиця 1

Скорочення у назвах наукових ступенів, вчених звань і посад

Академічні звання

Українською	Англійською
акад. НАН України	Active Member of the National Academy of Sciences of Ukraine
чл.-кор. НАН України	Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine

Наукові ступені

д-р (...) наук	DSc (...)
д-р геол.-мінерал. наук	DSc (Geol. & Mineral.)
д-р геол. наук	DSc (Geol.)
д-р геогр. наук	DSc (Geogr.)
д-р техн. наук	DSc (Engin.)
д-р біол. наук	DSc (Biol.)
д-р фіз.-мат. наук	DSc (Phys. & Math.)
канд. (...) наук	PhD (...)
канд. геол.-мінерал. наук	PhD (Geol. & Mineral.)
канд. геол. наук	PhD (Geol.)
канд. геогр. наук	PhD (Geogr.)
канд. техн. наук	PhD (Engin.)
канд. біол. наук	PhD (Biol.)
канд. фіз.-мат. наук	PhD (Phys. & Math.)
д-р філософії	PhD

Вчені звання

проф.	Prof.
доц.	Assoc. Prof.
докторант	Doctoral Student
асист.	Assist.
ст. наук. співроб.	Senior Researcher
ст. дослідник	Senior Researcher
мол. наук. співроб.	Junior Researcher
наук. співроб.	Researcher
асп.	PhD Student
ад'юнкт	PhD Student
студ.	Student
бакалавр	Bachelor
магістр (який/а вчиться)	Master's Student
магістр (який/а захистив/ла диплом)	Master of Arts
ст. викл.	Senior Lecturer
викл.	Lecturer
провід. наук. співроб.	Leading Researcher
голов. наук. співроб.	Principal Researcher
провід. інж.	Leading Engineer
інж.	Engineer

5. НАЗВА СТАТТІ

Назва статті має бути однозначною, зрозумілою фахівцям інших галузей, інформативною і конкретною: 5–9 слів, що відповідають змістові статті, без словосполучень на зразок «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...» тощо. Для оригінальної дослідницької статті бажано до назви додавати дескриптор дослідження, наприклад «перехресне дослідження» «практичне дослідження», «результати опитування» (див. детальніше вимоги щодо назви у [Рекомендаціях ЄАНР \(Європейської асоціації наукових редакторів\) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою](#)).

УВАГА! Автори подають два варіанти статті: з інформацією про авторів (файл *Автори. Назва статті*) та без інформації про авторів (файл *Для рецензування. Назва статті*). Це потрібно для подвійного сліпого рецензування.

6. АНОТАЦІЯ

В анотації має бути відображено зміст статті, оскільки для більшості читачів вона буде основним джерелом інформації про ваше дослідження (багато баз даних містять лише назву й анотацію).

Анотація оригінальної дослідницької статті має бути структурованою та інформативною й містити такі пункти:

- **Вступ (Background)** (передумови, актуальність і мета дослідження).
- **Методи (Methods)**.
- **Результати (Results)**.
- **Висновки (Conclusions)**.

Див. приклад оформлення анотації у шаблоні (покликання на шаблон) та вимоги до анотації у [Рекомендаціях ЄАНР \(Європейської асоціації наукових редакторів\) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою](#) і навчальному посібнику Аллана Гау "[Написання ефективного реферату](#)" (розширеної анотації)²

Анотація оглядової статті може бути неструктурованою, індикативною, в ній потрібно висвітлити основні тези огляду.

Обсяг анотації – не менше 1800 знаків і не більше 2500 знаків (з проміжками).

7. КЛЮЧОВІ СЛОВА

Для оригінальної дослідницької статті – 4–8 ключових слів.

Для оглядової статті – 3–6 ключових слів.

Ключові слова не мають повторювати назву статті.

8. ОСНОВНИЙ ТЕКСТ СТАТТІ

Обсяг основного тексту

Оригінальна дослідницька стаття — від 3 тис. до 8 тис. слів (до 50 тис. знаків), оглядова стаття — від 2 тис. до 5 тис. слів (30 тис. знаків).

Структура статті

Оригінальна дослідницька стаття має бути підготовлена з використанням **IMRAD-структури** та містити такі основні елементи:

- **Вступ (Background) (передумови, актуальність, мета та завдання дослідження).**
- **Методи (Methods).**
- **Результати (Results).**
- **Дискусія і висновки (Discussion and conclusions).**

Детальні вимоги до кожного із зазначених структурних елементів статті подано в [Рекомендаціях ЄАНР \(Європейської асоціації наукових редакторів\) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою](#).

Оглядова стаття має бути також підготовлена з використанням IMRAD-структури без розділу "Методи".

Ілюстрації, таблиці. Усі рисунки (схеми, графіки, діаграми тощо) й таблиці повинні бути пронумеровані арабськими цифрами й розміщені безпосередньо в тексті там, де вони мають бути за змістом (а не наприкінці документа).

До рисунків потрібно дати пояснювальні підписи (під рисунком, окремим абзацом), а до таблиць – тематичні назви (над таблицею, окремим абзацом). Підписи та назви мають відображати зміст зображень і таблиць, бути стислими й інформативними. На кожен рисунок чи таблицю потрібно покликатися в основному тексті статті й зазначити їхній порядковий номер, наприклад: (табл. 1), (рис. 1).

Приклад:

Таблиця 1

Екологічні особливості масових видів кровосисних комарів Пирятинського району

Вид комара	За типом біотопу розвитку		За місцем нападу		За особливостями статевої поведінки		За живителями		
	евритопний	стенотопний	екзофільний	ендофільний	евригамний	стеногамний	А	М	Н
<i>Ae. cinereus</i>	+	–	+	–	+	–	–	+	++
<i>Cx. modestus</i>	+	–	++	–	+	–	–	+	++
<i>Ae. vexans</i>	+	–	++	+	+	–	–	+	++

Примітка: А – птахи; М – ссавці; Н – людина; – – ні; ++ – переважно, так; + – зазвичай, так.

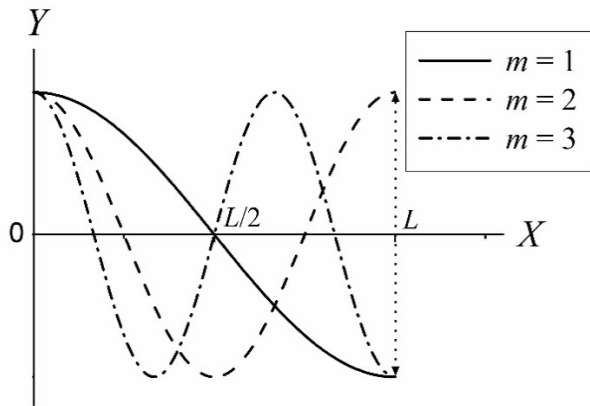

Рис. 1. Власні функції крайової задачі з однорідними умовами 2-го роду

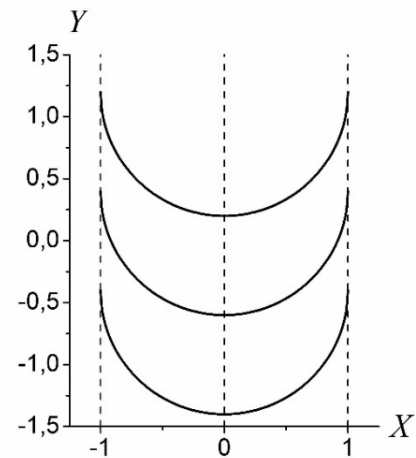

Рис. 2. Інтегральні криві рівняння

Якщо статтю буде прийнято, автори завантажують окремі файли всіх рисунків високої роздільної здатності у форматах .tif або .jpg. Назви файлів для інформаційної графіки мають бути зрозумілими та відповідати назвам у тексті (наприклад, *Рисунок 1*, *Рисунок 2*). Роздільна здатність зображень: 1200 dpi для штрихового зображення, 600 dpi для відтінків сірого та 300 dpi для кольорового зображення.

9. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВНЕСОК АВТОРІВ

Потрібно зазначити інформацію про внесок авторів у підготовку статті відповідно до [CRedit \(Contributor Roles Taxonomy\)](#):

- **Концептуалізація.** Ідеї; формулювання або еволюція всеохопних цілей і завдань дослідження.
- **Формальний аналіз.** Застосування статистичних, математичних, обчислювальних або інших формальних методів для аналізу або синтезу емпіричних даних дослідження.
- **Програмне забезпечення.** Програмування, розроблення ПЗ; проектування комп'ютерних програм; реалізація комп'ютерного коду та допоміжних алгоритмів; тестування компонентів коду.
- **Методологія.** Розроблення або проектування методології; створення моделей.
- **Валідація даних.** Перевірка відтворюваності результатів/експериментів та інших результатів досліджень.
- **Написання (оригінальна чернетка).** Написання початкового варіанта (чернетки) статті.
- **Написання (перегляд і редагування).** Внесення суттєвих змін, доповнень до статті.

Наприклад:

Внесок авторів: Ім'я, Прізвище – концептуалізація, методологія; Ім'я, Прізвище – програмне забезпечення, формальний аналіз; Ім'я, Прізвище – валідація даних, написання (оригінальна чернетка); Ім'я, Прізвище – написання (перегляд і редагування).

10. ПОДЯКИ, ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Згадайте всіх людей, які зробили вагомий внесок у дослідження, але **не є співавторами**: координували виконання дослідницької діяльності, надавали ресурси

(дослідницькі матеріали, реактиви, лабораторні зразки, тварин, прилади, обчислювальні ресурси або інші інструменти аналізу).

Зазначте всі **джерела фінансування**. Рекомендована форма: «Цю роботу виконано за підтримки ради з медичних досліджень (номер гранту xxxx)».

УВАГА! Якщо конкретного фінансування не було, нічого писати не треба.

11. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічні записи у списку бібліографічних посилань наводять за бібліографічним стилем цитування **APA style references (7th Edition)**.

Джерела у списку використаних джерел **не нумерують** і подають **за абеткою**.

Для кожного джерела потрібно зазначати DOI (за наявності).

У статті **англійською мовою** подають **ОДИН** список використаних джерел – **References**, у якому бібліографічний опис джерел **не романським шрифтом**, а, наприклад, кириличним, арабським, китайським тощо, наводять у перекладі англійською мовою, зазначають наприкінці бібліографічного опису у квадратних дужках англійською мовою мову джерела – [in Ukrainian], [in Chinese] тощо – та додають у квадратних дужках бібліографічний опис мовою джерела. Наприклад:

Zhenchenko, M. (2019). *Digital transformation publishing industry. Zhnets* [in Ukrainian]. [Женченко, М. (2019). *Цифрові трансформації видавничої галузі*. Жнець].

У статті **українською мовою** наводять **ДВА** списки використаних джерел:

Список використаних джерел мовою оригіналу (бібліографічні описи подають за бібліографічним стилем цитування APA style reference).

References англійською мовою (бібліографічні описи подають за бібліографічним стилем цитування APA style reference). У **References** бібліографічний опис джерел **не романським шрифтом**, а, наприклад, кириличним, арабським, китайським тощо, подають у перекладі англійською мовою і зазначають наприкінці бібліографічного опису у квадратних дужках англійською мовою мову джерела: [in Ukrainian], [in Chinese] тощо. Джерела, написані латиницею, наприклад польською, німецькою, іспанською тощо, залишаємо без перекладу. Наприклад:

Zhenchenko, M. (2019). *Digital transformation publishing industry. Zhnets* [in Ukrainian].

Bartmiński, J. (2006) *Językowe podstawy obrazu świata*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

ФОРМАТ ПОКЛИКАННЯ НА ДЖЕРЕЛА В ТЕКСТІ

Внутрішньотекстові покликання подають у **круглих дужках із зазначенням**:

• **прізвища автора (якщо автор один) або перших слів назви праці (для видань без авторів)**, через кому **року публікації** і, за необхідності, через кому **сторінок** після скорочення "с." (укр. мовою) або "р." (англ. мовою). Назву праці можна скорочувати, а пропущені слова позначати знаком "три крапки"):

(Freeberg, 2019), (Freeberg, 2019, p. 147), (Freeberg, 2019, pp. 56–57), (Наукова спадщина..., 2017, с. 45), (Проблеми типологічної ... лексикології, 2018, с. 184–185);

- **прізвищ усіх співавторів (якщо авторів не більше трьох), року видання:**

(Cornell, & Harlow, 2003), (Cornell, & Harlow, 2003, p. 200), (Dormus, Brown, & Bloom, 2013);

- **прізвища лише першого співавтора (якщо авторів понад три), скорочення "та ін." або "et al.", року видання:**

(Grady et al., 2019), (Назаренко та ін., 2022);

- **прізвища та ініціалів автора, року видання (якщо у статті є покликання на роботи авторів з однаковим прізвищем, опубліковані того самого року):**

(Reinberg, T., 2005);

- **прізвища автора, року видання першої роботи, року видання наступної роботи (якщо стаття містить покликання на роботи одного автора, опубліковані в різні роки прізвище автора не дублюють):**

(Gibson, 2007, p. 115; 2010, pp. 73–75);

- **прізвища автора, року видання, малої латинської літери після року видання (якщо стаття містить покликання на роботи одного автора, опубліковані того самого року):**

(Gibson, 2005a; 2005b; 2005c);

- **із зазначенням номера або назви (якщо нема номера) частини електронного джерела (тому, частини, розділу тощо) через кому після року публікації, якщо сторінки не пронумеровано.**

(Brown, 2017, vol. 2).

Покликання на кілька джерел водночас подають через крапку з комою в алфавітному порядку за першою літерою прізвища автора кожного джерела або назви праці для видань без автора. Наприклад, дослідники вивчали певну проблему:

(Freeberg, 2019; Grady et al., 2019).

Основна частина покликань у публікації має бути на авторитетні джерела останніх 5–7 років видання. Список літератури має не менше як на 30 % містити статті, опубліковані у рейтингових журналах, які індексуються в наукометричних базах *Scopus* та *Web of Science*. Самоцитовання не повинно перевищувати 15 % від загальної кількості цитованих джерел.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ за APA style references

Книжкове видання

Автор, А. А. (рік публікації). *Назва книги*. Видавництво.

Covey, S. R. (2013). *The 7 habits of highly effective people: Powerful lessons in personal change*. Simon & Schuster.

Для електронних книг або книг, які мають електронні версії, наприкінці бібліографічного опису зазначають URL, наприклад:

Svendsen, S., & Løber, L. (2020). *The big picture/Academic writing: The one-hour guide* (3rd digital ed.). Hans Reitzel Forlag. <https://thebigpicture-academicwriting.digi.hansreitzel.dk/>

Brück, M. (2009). *Women in early British and Irish astronomy: Stars and satellites*. Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-90-481-2473-2>.

Женченко, М. (2019). *Цифрові трансформації видавничої галузі*. 2-ге вид., переробл. і доповн. Жнець. <https://www.zhnets.com.ua/zhenchenko-maryna-tsyfrovi-transformatsiyi-vydavnychoyi-galuzi-kyyv-zhnets-2019-2-ge-vyd-zmin-409-s/>

Стаття в журналі

Автор, А. А. (рік публікації). Назва статті. *Назва журналу*, номер тому (номер випуску), сторінки. URL

Grady, J. S., Her, M., Moreno, G., Perez, C., & Yelinek, J. (2019). Emotions in storybooks: A comparison of storybooks that represent ethnic and racial groups in the United States. *Psychology of Popular Media Culture*, 8(3), 207–217. <https://doi.org/10.1037/ppm0000185>

Презентація на конференції

Автор, А. А. (рік, місяць, дата проведення конференції). Назва презентації [Презентація на конференції]. Назва конференції, місце проведення конференції. URL

Evans, A. C., Jr., Garbarino, J., Bocanegra, E., Kinscherff, R. T., & Márquez-Greene, N. (2019, August 8–11). Gun violence: An event on the power of community [Conference presentation]. APA 2019 Convention, Chicago, IL, United States. <https://convention.apa.org/2019-video>

Матеріали конференції, опубліковані у збірнику матеріалів конференції

Автор, А. А. (рік). Назва публікації. В Прізвища редакторів збірника (ред.), *Назва конференції: Число*. Назва (сторінки). Видавець. URL

Bedenel, A.-L., Jourdan, L., & Biernacki, C. (2019). Probability estimation by an adapted genetic algorithm in web insurance. In R. Battiti, M. Brunato, I. Kotsireas, & P. Pardalos (Eds.), *Lecture notes in computer science: Vol. 11353. Learning and intelligent optimization* (pp. 225–240). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-05348-2_21

Батрак, А. К. (2015). До питання про мораторій на відчуження земельних ділянок. У Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман, М. В. Шульга (Ред.), *Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права* (с. 42–45). Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. <http://nauka.nlu.edu.ua/download/zemelnoe2015.pdf>

Дисертація

Опублікована

Автор, А. А. (рік). *Назва дисертації* [Тип роботи, Університет]. База даних. URL

Корхова, М. М. (2015). *Продуктивність сортів пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби та норм висіву в умовах Південного Степу України* [Дис. канд. с.-г. наук, Миколаївський національний аграрний університет]. Інституційний репозитарій Миколаївського національного аграрного університету. <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2677>

Moss, C. L. (2015). *Expanded internet art and the informational milieu* (Publication No. 3740855) [Doctoral dissertation, New York University]. PQDT Open. <https://pqdtopen.proquest.com/doc/1753118023.html?FMT=AI>

Неопублікована

Автор, А. А. (рік). *Назва дисертації* [Неопубл. тип роботи]. Назва університету, де захищено дисертацію.

Harris, L. (2014). *Instructional leadership perceptions and practices of elementary school leaders* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Virginia.

Лісовський, С. А. (2004). *Економіко-географічні засади збалансованого розвитку України* [Неопубл. дис. д-ра геогр. наук]. Інститут географії Національної академії наук України.

Автореферат

Заїнчківська, І. П. (2020). *Етнорелігійні виміри творчої спадщини І. Огієнка* [Автореф. дис. канд. філос. наук, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова]. ENPUIR. <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/28228>

Нормативно-правові акти, стандарти

Про забезпечення функціонування української мови як державної. (2019). Закон України від 25.04.19. № 2704-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>

International Organization for Standardization. (2018). *Occupational health and safety management systems – Requirements with guidance for use* (ISO Standard № 45001:2018). <https://www.iso.org/standard/63787.html>

Детальні вимоги та приклади оформлення бібліографічних описів можна також подивитися у: [Publication Manual of the American Psychological Association \(APA\), 7th Edition](#) та у [Прикладах оформлення посилань за APA \(7th ed.\) у списку використаних джерел](#).

Для коректного складання бібліографічних описів у списку використаних джерел можна використати спеціалізовані програми, наприклад: <https://www.grafiaty.com/uk/>

12. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДАТИ НАДХОДЖЕННЯ ТА РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧОГО ОПРАЦЮВАННЯ СТАТТІ

Наприкінці статті подають інформацію у форматі:

Отримано редакцією журналу / Received:

Прорецензовано / Revised:

Схвалено до друку / Accepted:

13. ПЕРЕКЛАД ВІДОМОСТЕЙ ПРО АВТОРА (АВТОРІВ), НАЗВИ СТАТТІ, АНОТАЦІЇ, КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Інформацію про назву статті, відомості про автора (авторів), анотацію (не менше 1800 знаків) та ключові слова статті англійською мовою для українськомовних статей або українською мовою для англомовних статей подають наприкінці статті після списку використаних джерел і дати надходження статті до редакції журналу.

Анотація оригінальної дослідницької статті має бути структурованою та інформативною й містити такі пункти:

- **Background** (передумови, актуальність і мета дослідження).
- **Methods.**
- **Results.**
- **Conclusions.**

Анотація оглядової статті може бути неструктурованою, індикативною, в ній потрібно висвітлити основні тези огляду.

Наприкінці кожної статті після перекладів назви статті, відомостей про автора (авторів), анотації та ключових слів статті англійською мовою для українськомовних статей або українською мовою для англомовних статей обов'язково додаємо такий текст:

ДЛЯ ОДНОГО АВТОРА

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

ДЛЯ ДВОХ І БІЛЬШЕ АВТОРІВ

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

2. Вимоги до технічного оформлення статті

Технічне оформлення статті має відповідати вимогам [Видавничо-поліграфічного центру Київського національного університету імені Тараса Шевченка](#), зокрема:

1. Текст має бути подано як файл у форматі **WinWord (*.doc, *.docx)** без застосування стильової розмітки.

2. Параметри сторінки:

- міжрядковий інтервал – одинарний;
- абзацний відступ – 0,5 см;
- формат – А4;
- поля:

верхнє	2,5	нижнє	2,5
ліве	1,8	праве	1,8
від краю до верхнього колонтитула			1,7
від краю до нижнього колонтитула			1,7

3. Параметри форматування структурних елементів:

- індекс УДК – Arial, 8 pt, напівжирний;
- індекс DOI – Arial, 8 pt, напівжирний;
- відомості про автора (авторів) – Arial, 8 pt, напівжирний;
- назва статті – Arial Black, 10 pt, напівжирний, всі великі літери;
- анотація (українською та англійською мовами) – Arial, 8 pt, курсив;
- пункти у структурованій анотації ("Вступ", "Методи"...) – Arial, 8 pt, напівжирний, розріджений 2 pt;
- основний текст статті – Arial, 9 pt, звичайний;
- таблиці (назви і табличні дані) та рисунки (позначення і підпис) – Arial, 8 pt
- внесок авторів – Arial, 8 pt, звичайний;
- подяки, джерела фінансування – Arial, 8 pt, звичайний;
- список використаних джерел – Arial, 7 pt, звичайний;
- інформація про дати надходження та опрацювання – Arial, 7 pt, напівжирний, розріджений 1 pt;

4. Додаткові вимоги до тексту статті:

- кожен аббревіатуру вводити в текст у дужках після першого згадування відповідного повного словосполучення; лише потім можна користуватися введеною аббревіатурою;
- усі цитати подавати мовою статті (незалежно від мови оригіналу), обов'язково супроводжуючи їх посиланнями на джерело та конкретну сторінку;
- усі покликання зі списку використаних джерел мають бути наведені в тексті; усі покликання, наведені в тексті, також мають бути включені до списку літератури;

- пропущені місця цитат позначати квадратними дужками з трьома крапками: [...];
- формули у статтях набирати за допомогою редактора формул (Microsoft Equation чи MathType Equation) та редактора формул Microsoft Office, розмір шрифту 10 pt;
- між числовим значенням і скороченою назвою одиниці виміру величини ставити нерозривний інтервал (Ctrl+Shift+Space);
- дотримуватися такого формату графічних знаків: лапки "...", апостроф ...'..., тире ... – ... (слід використовувати коротке тире [-], а не довге [—] чи дефіс [-]);
- на позначення діапазону (від ... до ...) ставити тире: с. 95–97, 30–40-х рр., квітень–травень, Київ–Львів;
- не допускати заміни латинських літер кириличними і навпаки (наприклад, латинських o, a, c, x, p, e, H, T, I, M, B кириличними о, а, с, х, р, е, Н, Т, І, М, В), особливо у прізвищі й імені автора, назві статті, анотації, ключових словах, бібліографічних покликаннях, оскільки це може спричинити помилкове індексування публікації та унеможливити її ідентифікацію у пошукових і бібліометричних системах.

3. Приклад оформлення статті для редагування і друку у ВПЦ "Київський університет"

УДК 159.923:159.952

DOI: [https://doi.org/10.17721/BPSY.2023.1\(17\).6](https://doi.org/10.17721/BPSY.2023.1(17).6)

Катерина МІЛЮТИНА, д-р психол. наук, проф.

ORCID ID: 0000-0003-0013-2989

e-mail: katerinamilutina1963@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Маргарита ОБУХОВА, студ.

ORCID ID: 0009-0006-7394-4995

e-mail: margosha.ob.2001@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОЛЕЗАЛЕЖНІСТЬ / ПОЛЕНЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК ЧИННИК ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПОДОРОЖУВАННЯ

Вступ. *Наявність засобів відновлення нормативного психічного стану, підвищення стресостійкості є максимально актуальною проблемою сьогодення. Подорожування як спосіб дозвілля та рекреації започаткувалося не так і давно – з другої половини ХХ ст. Бажання змін і життєвого руху є несвідомим природнім прагненням розвитку і прояву індивідуальних дослідницьких стратегій та пізнавальних процесів, тобто когнітивного стилю. Метою було висвітлення результатів пілотажного дослідження зв'язку полезалежності / поленезалежності з індивідуальним стилем рекреаційної діяльності (подорожуванням).*

Методи. *Було використано такі методи: тест включених фігур Готтшальдта, анкетування та поглиблене інтерв'ю: Вибірку становило 20 осіб (N = 20), з яких 11 жінок та 9 чоловіків віком від 20 до 25 років. Усі учасники брали участь в обстеженні добровільно, з усвідомленою згодою.*

Результати. *Виявлено, що серед полезалежних респондентів як варіант подорожей 7 осіб обрали "в межах країни", "за кордон" і "на природі", 3 особи – "по своєму місту" і "в "екзотичні" країни". Як спосіб подорожей 8 осіб обрали "літак", 5 – "пішки" і "автобус", 4 – "потяг" і "автівка". Жоден не обрав "велосипед або човен". У вподобаннях щодо оточення у подорожах 5 осіб воліли б самотійно подорожувати, 9 – у парі. Як варіант подорожей серед поленезалежних 5 осіб обрали "по своєму місту" і "за кордон", 4 – "в "екзотичні" країни", 3 – "на природі" і "по своєму місту". Як спосіб подорожей 6 осіб обрали "пішки", 4 – "автівка" і "літак", 3 – "потяг", "автобус" і "велосипед". Вибір оточення у подорожах був таким: 5 осіб обрали "самотійно" і "в парі", 3 – "з туристичною групою". Цікаво, що поленезалежні респонденти не обирали варіанти "своїм містом" та майже не обирали – "на природі".*

Висновки. *Було розкрито, що полезалежні особи мають тенденцію до вибору подорожей лише самотійно чи у парі. Натомість поленезалежні досліджувані частіше воліють подорожувати своєю країною або за кордон, зрідка потягом, автобусом чи велосипедом, проте готові проводити цей час як самотійно, так і в парі чи з туристичною групою.*

Ключові слова: *Когнітивний стиль, полезалежність, подорожі, молодь, психологія рекреації.*

Вступ

Засоби відновлення нормативного психічного стану, підвищення стресостійкості є максимально актуальною проблемою сьогодення. Подорожування як спосіб дозвілля та рекреації започаткувалося не так і давно – з другої половини ХХ ст. Бажання змін і життєвого руху є несвідомим природнім прагненням розвитку і прояву індивідуальних дослідницьких стратегій та пізнавальних процесів, тобто когнітивного стилю, як розширення меж резильєнтності, рівня адаптивності, толерантності до невизначеності тощо. Вважається, що представникам полезалежного когнітивного стилю притаманно довіряти наочним враженням, оцінюючи все довкола, та мати підтримку і опору в ролі інших, тобто вони спираються на зовнішнє поле, а представники поленезалежного стилю, навпаки, покладаються на власний життєвий досвід і самоорганізацію, тобто мають опору на внутрішнє поле. При цьому досліджень впливу цієї характеристики на індивідуальний стиль рекреаційної діяльності не проводилось.

Метою нашої статті є висвітлення результатів пілотажного дослідження зв'язку полезалежності / поленезалежності з індивідуальним стилем рекреаційної діяльності (подорожуванням).

Огляд літератури. У всьому світі зростає зацікавленість у вивченні рекреаційної діяльності людини. Це пов'язано з вивільненням часу на дозвілля, розвитком рекреаційних бізнесів і, зокрема, туристичного бізнесу. Розглядаються різні напрями досліджень – соціально-психологічні, вікові особливості подорожування, особливості когнітивного стилю та можливість зміни рекреаційних стратегій. Зупинимось детальніше на результатах попередніх досліджень. Було досліджено новий зв'язок між соціально-економічним статусом мандрівників у дитинстві та прийняттям рішення про подорож (Kim, Giroux, Park, & Lee, 2022). Ми припускаємо, що мандрівники з гіршого соціального статусу в дитинстві або з дефіцитним / непередбачуваним оточенням більш схильні уникати екстремальних варіантів у наборі вибору. Дитинство у складних життєвих обставинах негативно пов'язане з огидою до крайнощів у різноманітних подорожах. Ми також демонструємо, що загальна схильність до ризику опосередковує зв'язок між складними життєвими обставинами в дитинстві та відразою до екстремальних дій у прийнятті рішень про подорожі. Нарешті, автори показують, що дитинство

у складних життєвих обставинах з більшою імовірністю передбачить відразу до екстремальних дій на відпочинку. Це дослідження розглядає соціально-психологічні аспекти, щоб пояснити поширені поведінкові тенденції в контексті подорожей і туризму, і пропонує нові ідеї для практиків.

Зі збільшенням населення похилого віку в усьому світі зростає науковий інтерес до взаємозв'язку між туризмом і старінням населення. Після майже чотирьох десятиліть наукових досліджень з'явилася потреба в усебічному огляді нових досліджень. Наприклад, було розпочато дослідження, щоб дослідити мотивацію літніх туристів з 1980-го до 2017-го року включно (Otoo, & Kim, 2020). Отримані дані свідчать про потенційне збільшення кількості публікацій у найближчі десятиліття, домінування на певних ринках, включаючи США, Австралію та Китай, появу чотирьох широких доменів мотивації подорожей для людей похилого віку, розділених на 13 піддоменів. Ці мотиви відрізняються у різних поколіннях старших людей. Мотиви відпочинку, саморозвитку, ознайомлення з культурою є провідними мотиваціями, але їм потребують майбутніх досліджень.

Методи

Було проведено попереднє вивчення впливу когнітивного стилю полезалежність (ПЗ) і полenezалежність (ПНЗ) на вибір індивідуального стилю подорожей молоді.

Було застосовано такі методи дослідження: теоретичні – аналіз, систематизація і узагальнення психологічних даних з проблеми дослідження; емпіричні – опитування (поглиблене інтерв'ю) про вибір індивідуального стилю подорожування та особистісні характеристики людини, методика "Тест включених фігур Готтшальдта".

Емпірична база дослідження: вибірку становило 20 осіб (N = 20), з яких 11 жінок та 9 чоловіків віком від 20 до 25 років. Усі учасники брали участь в обстеженні добровільно, з усвідомленою згодою.

Результати

За результатами діагностики когнітивного стилю, а саме параметра ПЗ та ПНЗ, 11 досліджуваних виявилися ПЗ, з яких 6 жінок і 5 чоловіків, а 9 – ПНЗ, з яких 5 жінок і 4 чоловіки.

За результатами опитування (поглибленого інтерв'ю) було виявлено, що ПЗ досліджувані характеризуються так: під час вирішення складних життєвих питань, прийняття рішення прислухаються до думки інших, особливо авторитетів, їм важливо отримувати поради, буває, що достатньо лише вербалізації власних роздумів у присутності іншого, щоб визначитися у наступних діях, тобто вони мають життєві орієнтири на зовнішнє поле; у міжособистісних стосунках доброзичливі, товариські, прагнуть підтримки і допомоги; обирають такий вид діяльності, де заздалегідь розроблена інструкція, обумовлені засоби, встановлені правила; у процесі навчання зазвичай займають позицію глядача і для успішності засвоєння матеріалу потребують зовнішнього підкріплення; як особистості чудово проявляють себе у сфері мистецтва і гуманітарних дисциплін; схильні до частого хвилювання або тривожності, самоаналізу, відчувають складнощі у прийнятті себе такими, якими є, без дорікань і вини; здатні до вибору стратегії "уникнення", адже зазнають складнощів у рішучих діях, схильні до швидкого та тривалого фізичного і емоційного напруження, здатні нести відповідальність за дії і наслідки, тому віддають перевагу тому, щоб бути осторонь від конфліктних ситуацій і відкладати можливість прийняття рішень у проблемних / нелегких питаннях.

Таким чином, було виявлено, що серед ПЗ респондентів як варіант подорожей 7 осіб обрали "в межах країни", "за кордон" і "на природі", 3 особи – "по своєму місту" і "в екзотичні" країни. Як спосіб подорожей 8 осіб обрали "літак", 5 – "пішки" і "автобус", 4 – "потяг" і "автівка". Жоден не обрав "велосипед або човен". У вподобаннях щодо оточення у подорожах 5 осіб воліли б самостійно подорожувати, 9 в парі. Результати представлено на рис. 1

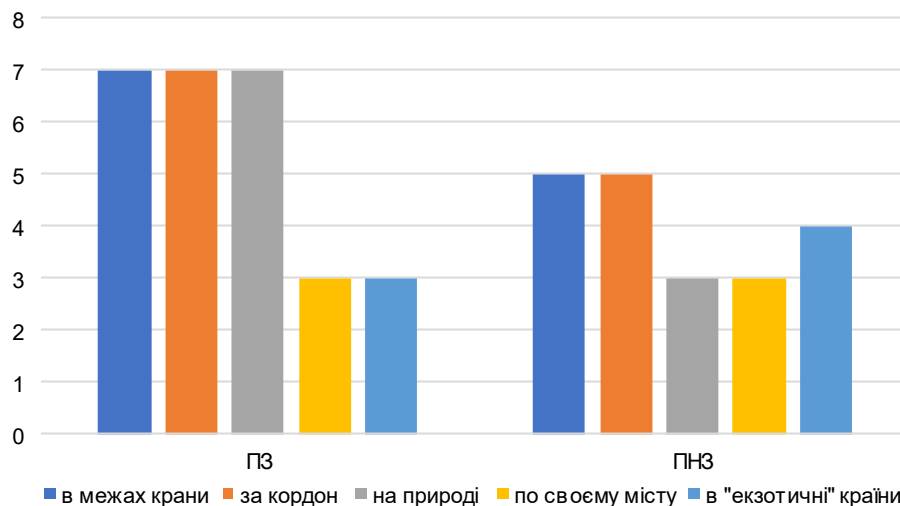

Рис. 1. Вибір напрямку подорожей залежно від когнітивного стилю

Дискусія і висновки

У дослідженнях вивчалися численні зв'язки між ставленням до подорожей, соціально-демографічними факторами, об'єктивною доступністю для прогулянок, сприйнятою доступністю для прогулянок та усвідомленою поведінкою під час прогулянок (Van der Vlugt, Curl, & Scheiner, 2022). Сприймання доступності для прогулянок безпосередньо впливало на

ймовірність прогулянок і, отже, відіграє важливу роль у розумінні поведінки під час подорожей. У нашому дослідженні особи з полезалежністю приймали знайоме місто та природне оточення як приємне та доступне для подорожей.

Більшість досліджень когнітивного стилю присвячено не проблемі рекреації, а проблемам навчання. Дослідники з'ясували, що студенти з різними когнітивними стилями, зокрема залежністю від поля / незалежністю від поля, по-різному користуються навчанням на основі гіпермедіа (Weller, Repman, & Rooze, 2020). Було виявлено, що вони обирають різний стиль навчальної діяльності, що частково підтверджується і в нашому дослідженні, де знайдено розбіжності в індивідуальному стилі рекреації (Miller, 2007). Це дослідження вивчало вплив когнітивного стилю та очікуваної оцінки на креативність. Виявлено, що чим більш індивід полезалежний, тим вищий показник креативності. (Giancola, Palmiero, Piccardi, & D'amico, 2022) Також установлено, що під час візуального конструювання, незалежні від поля індивідууми перевершували залежних від поля за креативністю, демонструючи вищий рівень творчості (Bian, Zhou, Chen, Zhao, Liu, & Yang, 2020, May). Було продемонстровано, що люди, які характеризуються полезалежним (FI) або полезалежним (FD) когнітивним стилем, мають різні здібності щодо керування постійною увагою, тому вони можуть по-різному діяти у зв'язку "потік – продуктивність". Візуальні підказки достовірно допомагають зосередитись полезалежним особам. Імовірно, що саме ця особливість уваги сприяє тому, що вони люблять знайомими містами та на природу.

У нашому попередньому дослідженні (Трофимов, Миліутіна, Зеленін, Андрушченко, Карамушка, 2022) було виявлено вплив рекреаційної діяльності, такої як спілкування з тваринами, на емоційний стан українців. Під час більш ґрунтовного вивчення психології рекреаційної діяльності буде здійснено дослідження впливу когнітивного стилю на вибір рекреації у більш широкому контексті.

Таким чином, за результатами дослідження було встановлено, що ПЗ особи мають тенденцію до вибору подорожей своєю країною, за кордон, по своєму місту, на природу і в "екзотичні" країни, використовуючи такий спосіб пересування, як літак, пішки, автобус, автівка, потяг лише самотійно чи в парі, що свідчить про їхнє бажання залишатися у зоні власного комфорту, брати ресурс зі знайомого і відомого, що забезпечує відчуття безпеки і стабільності, а присутність близької людини надає відчуття опори, підтримки і допомоги. Натомість ПНЗ досліджувані частіше воліють подорожувати своєю країною або за кордон, рідше – в "екзотичні країни", та майже не віддають перевагу проведенню дозвілля та рекреації на природі чи подорожуванню своїм містом, при цьому обираючи переважно спосіб "пішки", рідше автівкою та літаком і майже не обирають подорожі потягом, автобусом чи велосипедом, проте готові проводити цей час як самотійно, так і в парі чи з туристичною групою, що свідчить про їхні високі адаптаційні та організаторські здібності, готові проявляти допомогу та здатні відстоювати свою точку зору, вміння структурувати та аналізувати лише сприяє у підготованні та реалізації якісного відпочинку, прагнуть до руху, де можна проявити власну силу та самоствердитися.

Перспективою подальшого дослідження буде поглиблене вивчення впливу когнітивного стилю на рекреаційну діяльність.

Внесок авторів: Катерина Миліутіна – концептуалізація; методологія; аналіз джерел, підготування огляду літератури або теоретичних засад дослідження; Маргарита Обухова – збір емпіричних даних та їх валідація; емпіричне дослідження.

Список використаних джерел

- Кириленко, Т. С. (2007) *Психологія: емоційна сфера особистості*. Либідь.
Bian, Y., Zhou, C., Chen, Y., Zhao, Y., Liu, J., & Yang, C. (2020, May). The role of the field dependence-independence construct on the flow-performance link in virtual reality. In *Symposium on interactive 3D graphics and games* (pp. 1–9). <https://doi.org/10.1145/3384382.3384529>
Dai, F., Wang, D., & Kirillova, K. (2022). Travel inspiration in tourist decision making. *Tourism Management*, 90. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104484>

References

- Bian, Y., Zhou, C., Chen, Y., Zhao, Y., Liu, J., & Yang, C. (2020, May). The role of the field dependence-independence construct on the flow-performance link in virtual reality. In *Symposium on interactive 3D graphics and games*, 1–9. <https://doi.org/10.1145/3384382.3384529>
Dai, F., Wang, D., & Kirillova, K. (2022). Travel inspiration in tourist decision making. *Tourism Management*, 90. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104484>
Kyrylenko, T. S. (2007) *Psychology: emotional sphere of personality*. Lybid [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 17.03.23

Порецензовано / Revised: 27.03.23

Схвалено до друку / Accepted: 13.05.23

Kateryna MILUTINA, PhD (Psychol.), Prof.
ORCID ID: 0000-0003-0013-2989
e-mail: katerinamilutina1963@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Margarita OBUKHOVA, Student
ORCID ID: 0009-0006-7394-4995
e-mail: margosha.ob.2001@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

FIELD DEPENDENCE / FIELD INDEPENDENCE AS A FACTOR OF INDIVIDUAL TRAVEL STYLE

Background. *Means of restoring a normative mental state, increasing stress resistance is the most urgent problem today. Traveling as a way of leisure and recreation began not so long ago – from the second half of the 20th century. The desire for changes and life movement is an unconscious natural desire for the development and manifestation of individual research strategies and cognitive processes, that is, cognitive style. The purpose of our article is to highlight the results of a pilot study of the connection between field dependence and field independence with an individual style of recreational activity (travel).*

Methods. The following methods were used: the Gottschaldt test of included figures, a questionnaire and an in-depth interview: The sample consisted of 20 people (N=20), of which 11 were women and 9 were men, aged from 20 to 25 years. All participants took part in the survey voluntarily, with informed consent.

Results. It was found that among field-dependent respondents, 7 people chose "within the country", "abroad" and "in nature", 3 people – "around their city" and "to exotic countries" as a travel option. As a method of travel, 8 people chose "plane", 5 – "on foot" and "bus", 4 – "train" and "car". No one chose "bicycle or boat". In terms of travel environment preferences, 5 people would prefer to travel alone, 9 in pairs. As a travel option, among field-independent people, 5 people chose "around their city" and "abroad", 4 – "to exotic countries", 3 – "in nature" and "around their city". As a method of travel, 6 people of the rite of passage "on foot", 4 – "car" and "plane", 3 – "train", "bus" and "bicycle". The choice of travel environment was as follows: 5 people chose "alone" and "in pairs", 3 – "with a tourist group". It is interesting that field-independent respondents did not choose the options "in their city" and much less often – "in nature".

Conclusions. It was established that field-dependent individuals tend to choose to travel alone or in pairs. Instead, field-independent respondents more often prefer to travel within their country or abroad, sometimes by train, bus or bicycle, but are ready to spend this time either independently, as a couple or with a tourist group.

Keywords: Cognitive style, field dependence, travel, youth, psychology of recreation.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.

ДЛЯ ОДНОГО АВТОРА

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

ДЛЯ ДВОХ І БІЛЬШЕ АВТОРІВ

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.